

Культасвета

ПАД ГУКІ ПАЛАНЭЗА

«Венскі бал у Купалаўскім», які пройдзе 14 снежня ў цэнтры сталіцы, адкрые знакаміты паланэз Агінскага «Развітанне з Радзімай». Па традыцыі, менавіта паланэзам у выкананні дэбютантаў распачынаюцца падобныя імпрэзы як у Аўстрыі, так і ў іншых краінах свету. У Беларусі за музычнае суправаджэнне вечара адказвае Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр, што ўжо рыхтуе разнастайныя вальсы, полькі, мазуркі і іншыя мелодыі, пад якія будуць танцаваць госці.

Дарэчы, арганізатары «Венскага балю з А1 у Купалаўскім» атрымалі звыш 600 заявак ад ахвотных стаць дэбютантамі — хлопцаў ва ўзросце 18—26 гадоў і 16—23-гадовых дзяўчат. Цяпер перад бальным камітэтам стаіць задача вызначыць 200 удзельнікаў вочнага этапу адбору. А зрабіць гэта будзе няпроста, бо сярод кандыдатаў — вельмі цікавыя маладыя людзі: байкеры і выхавальнікі, урачы і мадэлі Нацыянальнай школы прыгажосці, лаўрэаты міжнародных музычных конкурсаў, інжынеры-энергетыкі... Пераважная большасць сярод тых, хто жадае трапіць на бал, — дзяўчаты, расказалі арганізатары праекта. Каля паловы кандыдатак атрымліваюць вышэйшую адукацыю, а ў вольны час не толькі вядуць здаровы лад жыцця, але і захапляюцца мастацтвам, наведваюць выстаўкі, спектаклі і канцэрты, ведаюць, хто такі Бэнксі, і ўмеюць адрозніваць Гегеля ад Гогаля. Сярод прэтэндэнтак ёсць, напрыклад, пяціразовая стыпендыятка спецфонду Прэзідэнта па падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў, піяністка — лаўрэат міжнародных музычных конкурсаў, некалькі валанцёраў ЮНІСЕФ, будучая валанцёрка на Алімпійскіх гульнях — 2020 у Лондане. Што да юнакоў, якім цікавы бал, сярод іх прыкладна пароўну прадстаўнікоў тэхнічных і творчых прафесій, а таксама ёсць некалькі афіцэраў Узброеных Сіл і ўдзельнік гістарычных рэканструкцый напалеонаўскіх войнаў.

Ужо вядома, што выкладаць маладым беларусам майстэрства танца будзе прафесар Томас Шэфер-Эльмаер, які прыедзе ў нашу краіну з дапамогай пасольства Аўстрыі ў Беларусі. Танцавальная дынастыя Эльмаер ужо сто гадоў кіруе аднайменнай школай танцаў, папулярнай па ўсёй краіне, адказвае за цырымонію адкрыцця на больш чым 50 штогадовых бальных Вены і знаёміць дэбютантаў не толькі з правільнай танцавальнай тэхнікай, але і з адмысловым этыкетам.

Квіткі на «Венскі бал з А1 у Купалаўскім» з'яўцаў у продажы ўжо ў пачатку лістапада (акрамя набыцця білета, нагадваюць арганізатары, трэба вытрымаць абавязковы дрэс-код: Black Tie для мужчын, доўгая бальная сукенка для жанчын). А ўбачыць імпрэзу, нагадаем, змогуць нават тыя, хто на яе не трапіць, прычым бясплатна — у прамым эфіры на лічбавай платформе VOKA.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

наццаці да сарака з работамі, створанымі за апошнія тры гады, — лічыце, «увесь цвет» сучаснага выяўленчага мастацтва краіны. Тут можна пабачыць адабраныя адмысловым журы жывапіс, графіку, скульптуру, фатаграфію, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва і інсталяцыю.

У «Восенскім салоне з Белгазпрамбанкам» удзельнічае больш за дзiesięць галерэй з розных гарадоў Беларусі, асобна прадстаўлены работы пераможцаў мінулага года. Сёлетнія экспанаты будзе ацэньваць міжнароднае журы з мастацтвазнаўцаў, куратараў і дырэктараў культурных інстытутаў з Літвы, Чэхіі, Украіны і Расіі. Па традыцыі кожны з выстаўленых твораў можна не толькі ўбачыць, але і набыць — яны ў экспазіцыі размеркаваныя па кошце, так што наведвальнік, які жадае выбраць сабе мастацтва па кішэні, будзе лёгка арыентавацца. Выбар і пакупка магчымыя ў тым ліку праз сайт artcenter.by.

Выстаўка-продаж будзе працаваць да 3 лістапада.

Фота Таццяны ТКАЧОВАЙ.

СУПРЭМАТЫЧНАЯ І РЭАЛЬНАЯ НАДЗЕЯ

Як вясковая дзяўчына з Беларусі скарыла Парыж

Аўтапартрэт. Надзья-канструктывістка. 1973 г.

поспех, яна будзе захоўваць вернасць ідэалам рэвалюцыі (сваёй?), уступіць у шэрагі Французскай камуністычнай партыі. Магчыма, гэта давала ёй адчуванне сувязі з радзімай, якую яна пакінула назаўсёды, але часткай якой заставалася да канца сваіх дзён.

Так, заставалася беларускай і была ёю па сутнасці: магла спяваць родныя мамыны песні, калі працавала ў майстэрні. А калі прыйшла вайна, Надзья стала сапраўднай беларускай партызанкай, толькі ў Францыі — праз удзел у руху Супраціўлення. Пасля вайны, пахаваюшы Фернана Лежэ, з якім пабралася шлюбам пад канец яго жыцця, яна імкнулася на радзіму не толькі ў думках і марах, а знайшла магчымасць прыязджаць у Савецкі Саюз, каб быць карыснай — дазваляць людзям пазнаёміцца з творамі сусветнага мастацтва. Менавіта дзякуючы апантанасці Надзі, якая сваю любоў да малой радзімы здолела перавесці ў стваральнае рэчышча, у Беларусі апынуліся творы знакамітых сусветных мастакоў, прынамсі Фернана Лежэ і Пабла Пікаса, які высока цаніў творчасць самой Хадасевіч. Яна проста падарыла тое, чым валодала, што атрымала ў спадчыну ад мужа, да чаго магла атрымаць доступ — напрыклад, яна зрабіла копіі артэфактаў з калекцыі Луўра для перадачы ў мінскі музей (Надзья сябравала з Аленай Аладавай, пра што сведчаць прадстаўленыя лісты). Не дзіва, што часткай экспазіцыі ў гонар Надзі сталі работы стаўпоў французскага авангарду — можна ўбачыць, напрыклад, кабелен Фернана Лежэ і керамічныя творы Пікаса з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі.

Але каб паказаць творчасць самой Надзеі, беларускіх збораў мала. І ўсё ж асноўная частка экспазіцыі ехала з Францыі. Экспанаты прадставілі прыватныя калекцыянеры, у тым ліку прадстаўнікі сям'і, нашчадкі Надзеі Хадасевіч-Лежэ.

Адным з калекцыянераў з'яўляецца Нікаля Ценье, унук Надзеі Хадасевіч. На адкрыцці выстаўкі ў Мінску ён адзначыў:

— У Надзі былі сувязі з Савецкім Саюзам, бабуля падарыла шмат карцін, бо была вельмі прывязаная да радзімы. У 20-я гады яна з'ехала, стала вучыцца ў Варшаве, дзе сустрэла майго дзядзю мастака Станіслава Грабоўскага. Бабуля заўсёды шмат гаварыла пра сваю краіну. Вельмі важна, што пра яе тут гавораць цяпер.

А для яе было важна пакінуць тут свой след. Яна наогул умела берагчы памяць. Некалькі гадоў жыцця з Фернанам Лежэ не зрабілі яе яго музай, але менавіта яна, вучаніца і асістэнтка мэтра, якая працавала побач з ім многія гады, парупілася пра тое, каб мемарыялізаваць мясціны, звязаныя з ім. Так з'явіўся музей работ Фернана Лежэ ў Б'ё — першы ў свеце, прысвечаны аднаму мастаку (учынак, варты ордэна Ганаровага легіёна). Да таго ж стварыла і музей-ферму ў Нармандыі. Кіраўнік камітэта Фернана Лежэ, дырэктар музея-фермы мастака ў Нармандыі Жан Дэскуп дзю Шатэнэ адзначыў, што Надзья незаслужана заставалася ў ценю мужа, але сама заслугоўвае таго, каб яе адкрывалі як мастачку. Францыя адкрывае, і сведчанне таму — таўшчэзны фаліант «Надзья», які застанеца нам як падарунак на адкрыццё выстаўкі.

Не першая ж — скажуць аматары мастацтва. І сапраўды, мінчане могуць памятаць выстаўку 1972 года Надзеі Хадасевіч-Лежэ ў Палацы спорту, дзе выстаўлялася яе мазаіка. Нешта з тых твораў потым перадалі ў Зямбін, дзе мастачка правяла дзяцінства. Але цяпер можна бачыць жывапіс Надзеі, дзе яна якога яна гатовая была ехаць хоць на край свету і ў велічы якога ўпэўнівалася праз усё жыццё. Проста не ўся сутнасць адкрываецца адразу, і часам трэба перажыць нястачы і шмат працаваць, дзе б ні давалася (яна гатовая была стаць і мадысткай, і прыслужай, каб выжыць), перакачаць неразуменне (так касмічныя палёты пацвердзілі для яе вартасць супрэматызму), захаваць вернасць уласным прынцыпам (а ў нейкай ступені і традыцыям — у жывапісе). І трэба жыць рэальнасцю, штодня шчодро ўзбагачаючы жыццё падзеямі, справамі, творами, і тады яно аддзячыць — і зямным багаццем, якім стала для яе спадчына Фернана, і надзейнымі сябрамі, і добрай памяццю.

Ларыса ЦІМОШЫК.

У ЗАКРЫТАЙ ПРАСТОРАХ

«Восенскі салон» у Мінску прадае сучаснае беларускае мастацтва

Так ужо павялося: пяты год сталічны Палац мастацтва пераймае «салонную» традыцыю і адкрывае ў сваіх залах выстаўку-продаж, якая гэтым разам прадстаўляе публіцы творы 152 аўтараў.

Па правілах у экспазіцыі ўдзельнічаюць мастакі ад васьмянаццаці да сарака з работамі, створанымі за апошнія тры гады, — лічыце, «увесь цвет» сучаснага выяўленчага мастацтва краіны. Тут можна пабачыць адабраныя адмысловым журы жывапіс, графіку, скульптуру, фатаграфію, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва і інсталюцыю.

